

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 1.6.2012
SRS 022636/2012

**Zpráva č. 10 oblastního odboru BRNO
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 28.5.– 3.6.2012**

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo polojasné počasí s letními teplotami a lokálními bouřkami. Srážky byly pouze lokální s naměřenými úhrny do 15 mm. Ranní a noční teploty se pohybovaly kolem 10 °C a přes den bylo až 25 °C. Ke konci sledovaného období se ochladilo a přišly tolik očekávané srážky ve formě přeháněk a bouřek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V důsledku jen velmi lokálních srážek stále pokračuje obrovské sucho v jižních částech oblasti a poškození většiny plodin dále narůstá. Některé porosty obilnin jsou již nevratně poškozeny, a proto probíhá jejich likvidace.

Proti listovým a klasovým chorobám jsou ošetřovány ozimé obilniny. V jádrovinách probíhá ochrana proti padlí a strupovitosti. Preventivně jsou ošetřovány vinice proti plísni révy a padlí révy.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 65-71 BBCH)

Růstová fáze: střed květu (50 % prašníků zralých) až prvá zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti (obsah zrn vodnatý)

Další laboratorně potvrzený pozitivní výskyt **virové zakrslosti pšenice (Wheat dwarf virus, WDV)** se silnou intenzitou napadení byl zjištěn na okresech Brno - venkov (Dvorská) a Břeclav (Moravský Žižkov).

První výskyt **padlí pšenice (Erysiphe graminis f.sp. tritici)** v klasech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 30.5.).

První výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (Pyrenophora tritici-repentis)** na listech byl zjištěn v okrese Kroměříž (Lutopecny, 28.5.).

První výskyt imag první generace **kříška polního (Psammotettix alienus)** byl zaznamenán v okrese Zlín (Spytihněv, 28.5.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídát insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

První výskyt imag a larev **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl zjištěn v okrese Vyškov (Nemotice, 28.5.).

První výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v klasech byl objeven na okrese Znojmo (Krhovice, 28.5.).

Pozorování se provádí v okrajovém, 50m pásu v blízkosti dřevin. Ve fázi sloupkování se sledují miny na listech, kontroluje se 100 odnoží (10míst x10 odnoží). Ve fázi mléčné zralosti se sledují housenky, kontroluje se 100 klasů (10míst x10 klasů).

K cílenému ošetření není registrován žádný přípravek.

JEČMEN JARNÍ (RF 51-65 BBCH)

Růstová fáze: počátek metání (špička klasu vystupuje z pochvy nebo ji proráží bočně) až konec květu

První výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl zjištěn na okrese Kroměříž (Zlobice, 28.5.).

První výskyt imag první generace **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zaznamenán v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 30.5.).

První výskyt imag **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl zjištěn v okrese Kroměříž (Lutopecny, 28.5.).

První výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v klasech byl objeven na okrese Znojmo (Hodonice, 28.5.).

Lokálně střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Zlobice, 28.5.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 71-75 BBCH)

Růstová fáze: prvá zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti (obsah zrn vodnatý) až střední mléčná zralost (všechna zrna dosáhla své konečné velikosti, obsah zrn mléčný, zrna ještě zelená)

První výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*)** byl zaznamenán v klasech na okrese Vyškov (Nemotice, 28.5.).

Slabá intenzita výskytu **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byla zaznamenána v okrese Břeclav (Brumovice, 30.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření druhého kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na čtvrtém listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na třetím listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

První výskyt imag i larev **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves, 28.5.) a Vyškov (Nemotice, 28.5.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 15-18 BBCH)

Růstová fáze: pátý list vyvinutý až osmý list vyvinutý

Příznaky poškození rostlin larvami **bzunky ječné (*Oscinella frit*)** byly sledovány na okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Pohořelice, 30.5.).

Lokálně střední výskyt poškození rostlin larvami **kovaříků (*Agriotes sp.*)** bylo zjištěno na okrese Břeclav (Valtice, 1.6.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 61-67 BBCH)

Růstová fáze: počátek květu (asi 10% květů otevřeno) až dokvétání

Velmi silný výskyt kolonií **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Dyje, 31.5.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

První výskyt imag samců **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okresech Kroměříž (Věžky, 28.5.) a Uherské Hradiště (Bílovice, 31.5.). Na okrese Břeclav byl zjištěn střední výskyt imag (Bořetice, 30.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 71-75 BBCH)

Růstová fáze: asi 10% šesulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti až asi 50% šesulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti

V okresech Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Znojmo bylo zjištěno **abiotické poškození mrazem**, které se projevilo deformacemi šesulí.

První výskyt **černí rodu (*Cladosporium spp.*)** v poškozených šesulích od škůdců byl zjištěn na okrese Znojmo (Miroslav, Těšetice, 28.5.).

První výskyt larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na šesulích byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Kroměříž, 28.5.) a Uherské Hradiště (Polešovice, 30.5.).

Lokálně střední výskyt larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** v šesulích byl zjištěn na okrese Kroměříž (Kroměříž, 28.5.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 35-61 BBCH)

Růstová fáze: plný prodlužovací růst (cca 25 cm) až počátek květu

První výskyt imag a vajíček **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn na okrese Zlín (Oldřichovice, 28.5.). První výskyt larev L₁ na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 29-34 BBCH)

Růstová fáze: poupata plně vyvinutá (plná butonizace) až plné kvetení (nejméně 50% kvetoucích rostlin)

První výskyt imag samců **obaleče vojtěškového (Cydia medicaginis)** ve feromonovém lapáči byl zjištěn na okrese Kroměříž (Morkovice, 28.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až druhý opad plodů (červnový)

První výskyt **strupovitosti jabloně (Venturia inaequalis)** na plodech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 30.5.). Lokálně střední výskyt na listech objeven na okrese Kroměříž (Vážany, 31.5.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvatelnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Všeobecně slabé výskyty imag **obaleče jablečného (Cydia pomonella)**, **obaleče trnkového (Grapholita janthinana)** a **obaleče zimolezového (Adoxophyes orana)** ve feromonových lapácích byly zjištěny na okrese Kroměříž (Jarohněvice, Vážany), Břeclav (Velké Němčice).

Zaznamenán střední výskyt imag samců **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** ve feromonovém lapáči na okrese Kroměříž (Jarohněvice, 23.5.).

Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. K monitorování náletu se používají feromonové lapáky vyvěšené od 10. května a kontrolované 2x týdně. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně 10 motýlků/ lapák/1-4 ha za 3-4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně 10 motýlků na lapák/1-4 ha za 3-4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření

v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

HRUŠEŇ (RF 73 BBCH)

Růstová fáze: druhý opad plodů (červnový)

První výskyt strupovitosti hrušně (*Venturia pyrina*) na listech a plodech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 30.5.).

První výskyt rzi hrušně (*Gymnosporangium sabinae*) na listech zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, 28.5.) a Uherské Hradiště (Zlechov, 30.5.).

Ohniskový střední výskyt poškození a hálek způsobených hálčivcem hrušňovým (*Epitimerus pyri*) byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 28.5.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm

První výskyt imag makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 30.5.).

SLIVOŇ (RF 74 BBCH)

Růstová fáze: průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené (stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

První příznaky virových neštovic slivoně (*Plum pox virus*) byly zjištěny na listech v okrese Znojmo (Bohutice, Hrádek u Znojma, 29.5.).

První výskyt samiček, vajíček a larev svilušky stromové (*Amphitetranychus viennensis*) na spodní straně listů byl nalezen na okresech Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.5.) a Břeclav (Němčičky, 31.5.).

První výskyt vajíček obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) hlášen z okresu Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.5.). Začátek líhnutí housenek zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 28.5.). Nálety imag do feromonových lapáků byly ve sledovaném období slabé.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

RÉVA VINNÁ (RF 61 BBCH)

Růstová fáze: začátek kvetení, 10% čepiček opadlo

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170 \text{ DS}$) byla splněna v nejteplejších lokalitách oblasti dne 1.5. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může dojít k prvním primárním infekcím.

Padlí révy (*Uncinula necator*)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30°C po dobu nejméně 6 hodin).

Nálety dospělců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásého (*Eupoecilia ambiguella*)** do feromonových lapačů byly ve sledovaném období ve velmi slabé až nulové intenzitě.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová